

Dossiernummer: OMV_2024098281
Projectinhoudversie: V1
Inrichtingsnummer: 20170720-0002

Ministerieel besluit over het verzoek van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, afdeling Maritieme Toegang, voor de bijstelling van de bijzondere milieuvoorwaarden in afwijking van de algemene en sectorale voorwaarden van titel II van het VLAREM voor een inrichting voor de verwerking en berging van baggerspecie, gelegen te 2030 Antwerpen, Poldervlietweg 2.

VERZOEK

Het verzoek heeft betrekking op terreinen, gelegen te 2030 Antwerpen, Poldervlietweg 2, zoals ingetekend op het Omgevingsloket onder situering:

Het verzoek omvat een vraag tot bijstelling van artikel 4.2.3.1, 3°, (inclusief bijlage 2.3.1), van titel II van het VLAREM dat stelt dat:

"3°Van de gevaarlijke stoffen als bedoeld in bijlage 2C, mogen in concentraties hoger dan de indelingscriteria, vermeld in de kolom "indelingscriterium GS (gevaarlijke stoffen)" van artikel 3 van bijlage 2.3.1 [...], enkel die stoffen worden geloosd waarvoor in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit emissiegrenswaarden zijn vastgesteld overeenkomstig het bepaalde in art. 2.3.6.1.

Deze emissiegrenswaarden bepalen:

- a) de in de lozingen toelaatbare maximumconcentratie van een stof; in geval van verdunning moet de in dit besluit voor bedoelde stof vastgestelde emissiegrenswaarde worden gedeeld door de verdunningsfactor;*
- b) de in de lozingen toelaatbare maximumhoeveelheid van een stof tijdens een of meer bepaalde perioden; zo nodig kan deze hoeveelheid bovendien worden uitgedrukt in een gewichtseenheid van de verontreinigende stof per eenheid van het element dat kenmerkend is voor de verontreinigende werkzaamheid (bijvoorbeeld gewichtseenheid per grondstof of per eenheid produkt).*
- c) als het geloosde bedrijfsafvalwater afkomstig is van het gebruik van gewoon oppervlaktewater of van grondwater of van water bestemd voor menselijke consumptie als vermeld in artikel 2.1.2, 32°, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal*

waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, kunnen de emissiegrenswaarden, vermeld in punt a) en b), vermeerderd worden met het gehalte of de hoeveelheid in het opgenomen water, als dat principe vermeld is in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit bijkomend aan de opgelegde norm.”

De aanvrager vraagt de volgende bijstelling.

“Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS voor een periode tot einde van de lopende vergunningstermijn (23/04/2028):

- PFBA* 100 ng/l vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik;*
- Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 (ng/l): 100 ng/l vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik,*
- Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren, moet er gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluenten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601.*

Wat betreft de bijzondere lozingsnormen voor PFAS voor de lozing van transportwater wordt geen bijstelling aangevraagd.”

REGELGEVEND KADER

De aanvraag wordt behandeld rekening houdend met de ter zake geldende wettelijke bepalingen, in het bijzonder het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsdecreet), het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en hun uitvoeringsbesluiten

ONTVANKELIJKHEID EN VOLLEDIGHEID

Het verzoek tot bijstelling van de bijzondere milieuvoorwaarden werd ingediend door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, Thonetlaan 102 bus 2, 2050 Antwerpen en per beveiligde zending verzonden en ontvangen op 17 juli 2024.

Het verzoek is volledig en ontvankelijk verklaard op 4 september 2024.

De aanvraag valt onder punt 8° van de lijst van de Vlaamse projecten vastgesteld in toepassing van artikel 2 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning:

“aanvragen die betrekking hebben op monstortplaatsen voor baggerspecie en/of ruimingsspecie met een minimale capaciteit van 100 000 m³.”

De Vlaamse Regering is bevoegd om in eerste administratieve aanleg een beslissing te nemen over aanvragen met betrekking tot een rubriek van de Vlaamse lijst, die volgens de gewone procedure en met advies van de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie worden behandeld

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw is bevoegd om op te treden voor de Vlaamse Regering met toepassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2024 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering

OPENBAAR ONDERZOEK

Het openbaar onderzoek vond plaats van 13 september 2024 tot en met 12 oktober 2024 in de stad Antwerpen. Er werden 8 bezwaarschriften ingediend waarvan twee (gezaamenlijke) identieke bezwaarschriften ingediend door de vzw Climaxi en omwonenden, en 6 bezwaren, die in feite (algemene) adviezen betreffen van de nv Infrabel, de nv Fluxys Belgium, de nv Elia Asset, de nv Pipelink, de NMBS en de bv Petrochemical Pipeline Services (PPS)

De twee (identieke) bezwaarschriften ingediend door de omwonenden en vzw Climaxi handelen samengevat over:

- De bijstelling van de opgelegde PFAS lozingsnormen is onwettig, en wel om volgende redenen:
 - Er is een gebrek aan een geactualiseerd project-MER. de schadelijke effecten (verboden achteruitgang) worden niet ingeschat, er kunnen dan ook geen wettige bijzondere milieuvoorwaarden worden opgelegd,
 - De PFAS-achtergrondconcentratie in het Kanaaldok B1 is onwettig veroorzaakt door de afvalverwerkingsinstallaties van AMORAS en de nv Indaver: deze bedrijven vallen onder toepassing van de RIE (Richtlijn Industriële Emissies) en de afvalverbrandingsinstallaties zijn GPBV-installaties (emissies lucht zijn in rekening te brengen). AMORAS heeft pas laat actiefkool filters ingezet (die bovendien ook niet de juiste techniek zijn om de (ultrakorte keten) PFAS-verbindingen te verwijderen) De PFAS verzadigde actiefkool filters worden bovendien ontoereikend verbrand bij de nv Indaver. Deze aspecten moeten in een project-MER besproken worden. De PFAS-achtergrondconcentratie veroorzaakt door onder andere AMORAS kan niet weggeschreven worden;
 - Er is een gebrek aan onderzoek van grensoverschrijdende effecten. voorliggend bijstellingsverzoek werd niet voor advies overgemaakt aan Nederland,
 - Er is een schending van de POP-verordening: PFOS, PFOA en PFHxS moeten worden vernietigd of onomkeerbaar worden omgezet overeenkomstig artikel 7 van deze verordening. Dit gebeurt niet,
 - Er is een schending van de Kaderrichtlijn Water (KRW), omgezet in Vlaamse wetgeving: de lozingsnormen (en voorwaarden) moeten gericht zijn op het behalen van de milieukwaliteitsnormen. Het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van 8 februari 2024 (RvVb-A-2324-0438) stelt dat de vergunningverlenende overheid moet nagaan of er geen achteruitgang in de toestand veroorzaakt wordt door een project waarbij een stof geloosd wordt waarvan in het ontvangende oppervlaktewaterlichaam de milieukwaliteitsnorm is overschreden. De gevraagde bijstelling is onverenigbaar met de in de KRW opgenomen resultaatsverplichtingen (beschermingsverplichting, verbeteringsverplichting en BBT+-verplichting. Ook de wetenschappelijk onjuiste rapportage- en bepalingsgrenzen die Vlaanderen hanteert (WAC/IV/A/025) voor (ultrakorte keten) PFAS-verbindingen, onder het mom van de zogenaamde meetbaarheid (of het gebrek daaraan) van gevaarlijke stoffen zijn onverenigbaar met de KRW (WAC/IV/A/025). Dit wordt ook bevestigd door Nederlandse instanties.

ADVIEZEN

Het advies van 1 oktober 2024 van de nv pr Haven van Antwerpen - Brugge is voorwaardelijk gunstig.

Het advies van 2 oktober 2024 van de Coordinatiecommissie Integraal Waterbeleid is gunstig

Het advies van 4 oktober 2024 van het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV – district Antwerpen) is voorwaardelijk gunstig

Het advies van 8 oktober 2024 van het Directoraat-generaal Luchtvaart van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer is voorwaardelijk gunstig

Op 8 oktober 2024 deelde de Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (Nederland) mee dat er geen nadelige effecten te verwachten zijn

In het advies van 21 oktober 2024 van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) wordt gesteld dat er geen advies zal worden verleend aangezien deze instantie voor dit dossier geen adviesverlenende instantie is en verwijst naar het advies van de Vlaamse Milieumaatschappij (Water-Lucht (industrie)).

Het advies van 25 oktober 2024 van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) (Water – Lucht (industrie)) is deels voorwaardelijk gunstig.

- ongunstig voor lozingsnormen boven de huidige rapportagegrenzen, alsook de verlenging van PFBA tot de einddatum van de basisvergunning,
- gunstig voor lozingsnormen vastgesteld op de rapportagegrenzen (voor PBFA met behoud van deltaprincipe) inclusief beperktere termijn voor PFBA van 2 jaar.

In het advies van 25 oktober 2024 van het Departement Zorg wordt gesteld dat er geen advies zal worden verleend en verwijst naar het advies van de Vlaamse Milieumaatschappij (Water-Lucht (industrie))

Het advies van 25 oktober 2024 van het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen is voorwaardelijk gunstig.

Op 31 oktober 2024 deelde de Omgevingsdienst voor een schoon en veilig Zeeland (RUD Zeeland - Nederland) mee dat er geen nadelige effecten te verwachten zijn

Het geïntegreerde advies van 12 november 2024 van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP) (Ruimte en Milieu) van het Departement Omgeving is deels voorwaardelijk gunstig.

- ongunstig voor lozingsnormen boven de huidige rapportagegrenzen, alsook de verlenging van PFBA tot de einddatum van de basisvergunning;
- gunstig voor lozingsnormen vastgesteld op de rapportagegrenzen (voor PBFA met behoud van deltaprincipe) inclusief beperktere termijn voor PFBA van 2 jaar.

Op 13 november 2024 deelde de VMM (Grondwater) in een bericht op het Omgevingsloket mee dat geen advies zal worden verleend en verwijst naar het advies van de VMM (Water-Lucht (industrie))

Het advies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) is stilzwijgend gunstig.

Het advies van de afdeling GOP (Natuurlijke Rijkdommen) van het Departement Omgeving is stilzwijgend gunstig

Er werden geen opmerkingen ontvangen van de Rijkswaterstaat Zee en Delta (Nederland)

GOVC

De aanvrager werd tijdens de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie van 26 november 2024 gehoord en verklaarde hierbij het volgende:

- Er werd een presentatie gemaakt (opgeladen op het Omgevingsloket op 26 november 2024) Er zijn twee vragen op basis van de adviezen,
- Er werd initieel 100 ng/l als norm gevraagd voor de PFAS-verbindingen, maar de rapportagegrens wordt opgelegd;
- AMORAS is de grootste waterbodemsaneringsinstantie in Vlaanderen. De voorbije tien jaar werd al veel PFAS verwijderd uit het waterlichaam en een gigantische vuilvracht reductie gerealiseerd Er zijn veel actiefkoolfilters geplaatst. Dit heeft ongeveer 2,9 miljoen euro gekost de afgelopen drie jaar maar de werkelijke kost is eigenlijk hoger Er zijn ook proeven met harsen uitgevoerd;
- De adviezen zijn doorgenomen Als er naar de rapportagegrens wordt gegaan, dan moet de frequentie van de vervanging van de actiefkool filters verhoogd worden. De geraamde jaarlijkse meerkost hierdoor betreft een fors bedrag waarvoor in de begroting geen middelen zijn voorzien. Dit is een zeer significante financiële impact,
- De vuilvrachtreductie van 100 ng/l naar 20 ng/l als norm geeft geen enkele significante milieuwinst. Er worden al bijzonder forse inspanningen geleverd. Men stelt zich de vraag of deze reductie een milieutechnische meerwaarde levert,
- Eerste vraag er wordt gevraagd of het mogelijk is om de norm van 100 ng/l te behouden. Het is niet de bedoeling om dit te lozen aangezien de filters er staan met een reden Het continu halen van de rapportagegrens is zeer moeilijk,
- Tweede vraag er wordt gevraagd om de verkregen termijn van twee jaar te kunnen aanpassen naar het einde van de basisvergunning, zijnde 23 april 2028 De hervergunning (met project-MER) wordt in 2025 opgestart en in 2026 zou dan een nieuwe aanvraag worden ingediend waarin een grondige impactberekening van het normenkader (inclusief PFAS) zal gebeuren De periode van twee jaar is nu te strak

Het advies van 26 november 2024 van de Gewestelijke Omgevingsvergunningscommissie is deels voorwaardelijk gunstig

HISTORIEK

De basisvergunning voor de ingedeelde inrichting is verleend door de deputatie van de provincie Antwerpen, met kenmerk MLAV1/06-530, op 24 mei 2007 voor het exploiteren van een inrichting voor de opslag en behandeling van baggerspecie voor een termijn verstrijkend op 23 april 2028

De volgende vergunningen voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit zijn gekend.

Overheid ⁽¹⁾	Referentie	Datum besluit	Vervaldatum	Voorwerp
Deputatie	MLAV1/06-530	24/05/2007	23/04/2028	Exploitatie van een inrichting voor de opslag en behandeling van baggerspecie
Deputatie	MLWV/08000 00002	08/05/2008	23/04/2028	Wijziging van de vergunningsvoorwaarde betreffende het slib van de biologische waterzuiveringsinstallatie opgelegd in het besluit van 24/05/07
Deputatie	MLWV/11-20	24/03/2011	23/04/2028	Wijziging van de vergunningsvoorwaarde (opgelegd in het besluit van 24/05/07) betreffende de acceptatiecriteria voor de aanvaarding van baggerspecie in de onderwatercel (Cd, Zn, tributyltin en

Overheid ⁽ⁿ⁾	Referentie	Datum besluit	Vervaldatum	Voorwerp
				minerale olie) waarbij in een extra bijzondere voorwaarde een evaluatierapport wordt opgelegd inzake het aangepast normeringskader van de onderwatercel
Deputatie	MLVER/2011/0069	22/09/2011	23/04/2028	Verandering van de exploitatie door - verhoging van enerzijds het debiet van de lozing van transportwater en anderzijds het debiet van de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via een afvalwaterzuiveringsinstallatie - door verlaging van de opslag van oxiderende, schadelijke, corrosieve en irriterende stoffen en van de opslag van P2-producten - door uitbreiding met 2 stookinstallaties - wijziging van de bedrijfsvoering van de opslag en de behandeling van baggerspecie
Deputatie	MLVER/2013/0108	06/03/2014	23/04/2028	Verandering van de exploitatie door. - verhoging van het debiet van de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via een afvalwaterzuiveringsinstallatie - door verhoging van de opslag van oxiderende, schadelijke, corrosieve en irriterende stoffen
Deputatie	MLWV-2014-0052	30/10/2014	23/04/2028	Wijziging van de vergunningsvoorwaarden (lozingsnormen voor de lozing van transportwater (As, Ba, B, U, NO2-N, TBT en DBT) en voor de lozing van bedrijfsafvalwater via de WZI (TBT, DBT en NO2-N)
Deputatie	MLVER-2015-0008	28/05/2015	23/04/2028	Verandering door uitbreiding van/met: - 4 ton op- en overslag afgezeefde fractie - een transfo van 2.500 kVA - 2 extra pompen en een zand-afscheidingsinstallatie voor de opslag en behandeling van baggerspecie
Deputatie	MLWV-2015-0063	07/04/2016	23/04/2028	Wijziging van de vergunningsvoorwaarde opgelegd in het besluit van 07/08/14 betreffende de afkomst (uit het Antwerpse havengebied) van het aangevoerde baggerspecie en oplegging van 2 extra bijzondere voorwaarden voor

Overheid ⁽¹⁾	Referentie	Datum besluit	Vervaldatum	Voorwerp
				baggerspecie niet afkomstig van het Antwerpse havengebied
Deputatie	MLWV-2016-0035	13/10/2016	23/04/2028	Wijziging van de lozingsvoorwaarden voor de lozing van transportwater (As, Ba, B, U)
Deputatie	MLAV1-2016-0195	20/10/2016	23/04/2028	Verandering van de exploitatie door - wijziging door het bijkomend opnemen van de fysisch-chemische verwerking van maximaal 600 000 ton DS/jaar gevaarlijke baggerspecie en tijdelijke opslag van maximaal 107.927 DS gevaarlijke baggerspecie door herclassificatie van reeds vergunde (niet-gevaarlijke) baggerspecie als gevaarlijke baggerspecie - uitbreiding met 3 verdeelslangen voor mazout en met airco's en compressoren met een totale geïnstalleerde drijfkracht van 455,46 kW - wijziging door indeling van de gevaarlijke stoffen conform de CLP-verordening
Deputatie	MLAV1-2016-0196	20/10/2016	23/04/2028	Verandering van de exploitatie door - toevoeging van rubriek 2.4.4 - voorzien van een zone voor het storten van 67.500 m³ grofzeefrest waarbij de totale stortcapaciteit voor filterkoeken vermindert tot 13 882.500 m³
GOA	OMV/2017004 855	09/02/2018	23/04/2028	Uitbreiding en wijziging van de exploitatie
MB	OMV/2018058 786	01/10/2018	Stedenbouwkundige handelingen voor onbepaalde duur Ingedeelde inrichting of activiteit tot 23/04/2028	Vergunning voor de volgende stedenbouwkundige handelingen: - plaatsing van tijdelijke zand- en actiefkool filters, een pompcontainer en een bufferbekken voor de behandeling van transportwater en tijdelijke actiefkool filters voor de behandeling van afvalwater voor een periode langer dan 4 maanden - aanleg van verharding met betonplaten (type Stelcon) voor de tijdelijke zand- en actiefkool filters voor de behandeling van transportwater - reliëfwijziging, vorming van nieuw bergingsvolume in de zone tussen de noordoostelijke flank van de

Overheid ⁽¹⁾	Referentie	Datum besluit	Vervaldatum	Voorwerp
				stortplaats Hoge Maey en de contouren van de initieel vergunde deponie van AMORAS Vergunning voor de verandering van een ingedeelde inrichting voor de berging en de verwerking van baggerspecie, omvattende - regularisatie van 4 x 120 000 m3 opslagcapaciteit baggerspecie in afwachting van behandeling ter hoogte van de indikvijvers om te komen tot een opslagcapaciteit van baggerspecie in afwachting van behandeling van 325 000 m3 ter hoogte van de onderwatercel en 4 x 120.000 m3 ter hoogte van de indikvijvers (mengsel transportwater en slibfractie) (2 2 8 a - 2.3.7 c) - omzetting van stortcapaciteit naar stortvolume en uitbreiding van het stortvolume monodeponie voor baggerspecie met 3 867 049 m³ door uitbreiding naar flank stortplaats Hoge Maey en vermindering van het stortvolume monodeponie met 1 861.947 m³ door overdracht deel terrein aan Indaver om te komen tot een stortvolume monostortplaatsen voor filterkoeken van 9 950.217 m3 (2 3 7.a) - uitbreiding van de verwijdering of nuttige toepassing van gevaarlijke afvalstoffen door middel van een fysisch-chemische behandeling met 1 774 ton/dag (regularisatie naar feitelijke toestand dagproductie (niet-continu)) met behoud van de maximale hoeveelheid op jaarbasis om te komen tot de verwijdering of nuttige toepassing van gevaarlijke afvalstoffen met een capaciteit van 5.000 ton per dag baggerspecie in de ontwateringsinstallatie (2 4.1.b) - uitbreiding van de verwijdering van niet-gevaarlijke afvalstoffen door middel van een fysisch-chemische behandeling met 1.774 ton/dag (regularisatie naar feitelijke toestand

Overheid ⁽¹⁾	Referentie	Datum besluit	Vervaldatum	Voorwerp
				dagproductie (niet-continu)) met behoud van de maximale hoeveelheid op jaarbasis om te komen tot de verwijdering van niet-gevaarlijke afvalstoffen met een capaciteit van 5 000 ton per dag baggerspecie in de ontwateringsinstallatie (2.4.3 a.2) - uitbreiding van de ontvangst van afvalstoffen met 1 774 ton/dag (regularisatie naar feitelijke toestand dagproductie (niet-continu)) met behoud van de maximale hoeveelheid op jaarbasis, met uitzondering van stortplaatsen voor inerte afvalstoffen, om te komen tot stortplaatsen die meer dan 10 ton per dag ontvangen, met uitzondering van stortplaatsen voor inerte afvalstoffen, meer bepaald 5 000 ton/dag (2.4.4.a) - omzetting van stortcapaciteit naar stortvolume en uitbreiding van het stortvolume monodeponie voor baggerspecie met 3.867 049 m³ door uitbreiding naar flank stortplaats Hooge Maey en vermindering van het stortvolume monodeponie met 1 861 947 m³ door overdracht deel terrein aan Indaver om te komen tot stortplaatsen die een totale capaciteit van meer dan 25 000 ton hebben met uitzondering van stortplaatsen voor inerte afvalstoffen: 9.950 217 m³ filterkoeken en 67 500 m³ grofzeefrest (2.4.4 b) - uitbreiding met de zuivering van transportwater met actief kool met 1.000 m³/u (niet standaard, wel projectafhankelijk) om te komen tot afvalwaterzuiveringsinstallaties, met inbegrip van het lozen van het effluentwater en het ontwateren van de bijhorende slibproductie voor de behandeling van bedrijfsafvalwater dat één of meer van de in bijlage 2C bij titel I van VLAREM bedoelde gevaarlijke stoffen bevat in concentraties hoger dan de indelingscriteria, met een effluent van meer dan 50 m³/uur. 252 m³/uur

Overheid ⁽¹⁾	Referentie	Datum besluit	Vervaldatum	Voorwerp
				(6.048 m ³ /dag, 2.213.568 m ³ /jaar) + 1.000 m ³ /u (24.000 m ³ /dag, 2.651.885 m ³ /jaar) (niet standaard, wel projectafhankelijk) De lozing gebeurt in het oppervlaktewater van het Kanaaldok B1 (3 6 3 3)
MB	OMV/20181183 44	10/04/2019	23/04/2028	Bijstelling voorwaarden met betrekking tot de aangevoerde baggerspecie (aanpassing bestaande voorwaarde)
MB	OMV/20181138 71	16/12/2019	23/04/2028	Het veranderen en uitbreiden van de inrichting voor de berging en verwerking van baggerspecie
MB	OMV/2021181 214	16/09/2022	23/04/2028	Bijstelling voorwaarden met betrekking tot de aangevoerde baggerspecie (verlenging bestaande voorwaarde)
MB	OMV/202210 0855	12/01/2023	23/04/2028	Bijstelling voorwaarden met betrekking tot lozingsnormen voor PFAS-verbindingen

⁽¹⁾ GOA = besluit gewestelijke omgevingsambtenaar
MB = besluit bevoegde Vlaamse minister

BESCHRIJVING LOCATIE

De installaties van het AMORAS-project bevinden zich op de Rechterscheldeover in het havengebied van Antwerpen, tussen het Kanaaldok B1 en de snelweg A12. Op de locatie 'Lillobrug' aan kaai 536 bevinden zich de onderwatercel en de zandafscheidingsinstallatie. Drie leidingen verbinden Lillobrug met het 'Bietenveld', waar zich vier indijkvijvers met baggerportiek (een stalen brugconstructie) en de ontwateringsinstallatie en waterzuiveringsinstallatie bevinden. De filterkoeken, het eindproduct van de slibbehandeling, worden geborgen in de 'Zandwinningsput'.

Binnen de contour van de site bevindt zich een spoorweg. De omgeving wordt gekenmerkt door een industrieel karakter. De dichtstbijzijnde woningen in de woongebieden van Stabroek en Hoevenen liggen op een afstand van meer dan 1,5 km.

De Schelde zelf, inclusief de slikken en schorren, zijn aangeduid als het habitatrichtlijngebied 'Schelde- en Durmeestuaria van de Nederlandse grens tot Gent' (code BE2300006) (ligging op een afstand van circa 1,3 km). Het VEN-gebied 'De Kuifeend' (gebiedsnummer 303) is gelegen op een afstand van circa 55 m als meest nabij gelegen natuurgebied. De vogelrichtlijngebieden 'Schorren en polders van de Beneden-Schelde' (code BE2301336) en 'De Kuifeend en Blokkersdijk' (code BE2300222) overlappen gedeeltelijk met dit VEN-gebied.

PLANOLOGISCHE LIGGING

De ingedeelde inrichting of activiteit is volgens het gewestplan 'Antwerpen', vastgesteld bij koninklijk besluit van 3 oktober 1979, gelegen in bijzonder industriegebied (afvalverwerking), landelijk gebied, een zone voor bestaande hoogspanningsleidingen en reservegebied voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen.

De ingedeelde inrichting of activiteit is volgens het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) 'Afbakening Zeehavengebied Antwerpen', vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 30 april 2013, gelegen binnen de afbakeningslijn van het zeehavengebied, in een gebied voor zeehaven- en watergebonden bedrijven, in specifiek regionaal bedrijventerrein voor afvalverwerking en recyclage en in een gebied voor spoorinfrastructuur.

De ingedeelde inrichting of activiteit is volgens het GRUP 'Zeehaven van Antwerpen Rechteroever - Bietenveld', vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart 2007, gelegen in een zone voor zeehaven- en watergebonden bedrijven, in een bouwvrije strook en in een gebied voor bestaande hoogspanningsleiding.

De ingedeelde inrichting of activiteit is volgens het GRUP 'Liefkenshoek spoortunnel', vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 9 mei 2008, gelegen binnen zones voor spoorinfrastructuur en voor hoogspanningsleidingen

De ingedeelde inrichting of activiteit is volgens het GRUP 'Hoogspanningslijn Zandvliet - Lillo - Liefkenshoek', vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 1 juli 2016, gelegen in hoogspanningsleidingen en op te heffen hoogspanningsleiding (overdruk)

De ingedeelde inrichting of activiteit is gelegen binnen de contour van het BPA 'nr. 102 Havenweg', vastgesteld bij ministerieel besluit van 19 oktober 1994

BEOORDELING

Verzoek

Het verzoek heeft betrekking op het slibverwerkingscentrum AMORAS (Antwerpse Mechanische Ontwatering, Recyclage en Applicatie van Slib). AMORAS beoogt een duurzame en langdurige oplossing voor het verwerken en bergen van onderhoudsbaggerspecie uit de Antwerpse Haven. Op deze site bestaan de activiteiten uit het afscheiden en recupereren van het aanwezige zand in de onderhoudsbaggerspecie. De resterende fijne siltfractie wordt met behulp van membraankamerfilterpersen mechanisch ontwaterd. Tijdens het ontwateren ontstaan filterkoeken die gecontroleerd worden geborgen op een bergingslocatie. Het bedrijf is voor deze activiteiten vergund tot en met 23 april 2028.

Binnen de site onderscheiden zich drie belangrijke locaties

- Lillobrug: acceptatiesite, met onderwatercel en zandafscheidingsinstallatie;
- Bietenveld: de indikvijvers en eigenlijke slibontwateringsfabriek,
- Zandwinningsput. gecontroleerde berging van de ontwaterde baggerspecie

Het bedrijf is als volgt vergund voor de lozing van het afvalwater in het oppervlaktewater van het Kanaaldok B1.

- bedrijfsafvalwater: 252 m³/uur, 6.048 m³/dag en 2.213.568 m³/jaar,
- transportwater: 1.000 m³/uur, 24.000 m³/dag en 2.651.885 m³/jaar.

Bij ministerieel besluit (kenmerk OMV/2022100855) van 12 januari 2023 werden reeds normen inzake PFAS-verbindingen verleend. Hierin werden de volgende lozingsnormen opgenomen:

- voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS voor een periode van 2 jaar.

- PFBA 100 ng/l vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik;
- Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 100 ng/l,
- voor de lozing van transportwater gelden de volgende normen voor PFAS reeds voor een periode tot de einddatum van de basisvergunning:
 - PFBA: rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik,
 - Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025: rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik

De reden voor de beperking van de termijn voor de lozing van het bedrijfsafvalwater voor 2 jaar zoals hierboven opgenomen, is ingegeven door het feit dat de lozingen van PFAS moesten beperkt worden in tijd. De situatie voor het transportwater is anders, aangezien dit transportwater geen handelingen ondergaat en enkel dient om de specie verpompbaar te maken. Om deze reden verschillen de normen van het transportwater, en werd er voor het transportwater geen tijdelijke lozingstermijn opgelegd.

Met het huidige verzoek wenst de exploitant met betrekking tot het bedrijfsafvalwater enerzijds een aanpassing van de bestaande lozingsnormen voor de overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 (door het toevoegen van het 'deltaprincipe') en anderzijds de einddatum aan te passen naar de einddatum van de basisvergunning (23 april 2028). De normen voor PFAS-verbindingen voor de lozing van transportwater blijven ongewijzigd.

Proces en waterzuivering

De baggerspecie wordt, al dan niet (afhankelijk van de kwaliteit) rechtstreeks (via een bakkenlosinstallatie) dan wel via de onderwatercel, aangevoerd naar de zandafscheidingsinstallatie, ter hoogte van het wachtdok voor duwvaart. In deze installatie wordt de grove fractie en het zand uit de aangevoerde specie afgescheiden. De ontzande specie wordt vervolgens door een boosterstation richting verwerkingsinstallatie op het Bietenveld verpompt. Om verpomping van de ontzande specie mogelijk te maken, wordt soms extra transportwater (= dokwater) bijgemengd. Hier wordt de specie ontvangen in de indikvijvers, waar indikking plaatsvindt. Na de indikking wordt de specie verpompt naar de ontwateringsinstallatie. Na de ontwatering worden de filterkoeken afgevoerd naar de bergingssite (Zandwinningsput). Het transportwater van de indikvijvers, dat geen enkel verwerkingsproces heeft ondergaan, wordt na gravitaire bezinking van het te ontwateren slib in de indikvijvers, via een supplementaire bezinkingsvijver met overstortgoot, rechtstreeks afgevoerd via een meetgoot naar de effluentpompput. Vanaf 2018 is de mogelijkheid voorzien om het transportwater bijkomend te zuiveren via een set van zand- en actiefkool filters, alvorens af te voeren naar de effluentpompput. Sinds 2022 worden deze actief koolfilters (AK-filters) continu ingezet ten gevolge van de PFAS-problematiek.

Het filtraat dat vrijkomt tijdens het ontwateringsproces, wordt opgevangen en via de influentvijver afgevoerd naar de waterzuiveringsinstallatie (WZI). Naast het filtraatwater wordt ook het spoelwater van de filterpersen, het sanitair afvalwater, het water van de Zandwinningsput, het spuiwater van de geurbestrijding en het regenwater dat in de buffervijver voor afvalwater terechtkomt, behandeld in de WZI. Dit wordt gezamenlijk als het bedrijfsafvalwater beschouwd.

Het waterzuiveringsproces (reguliere werking) wordt opgedeeld in de volgende vier stappen.

1. Bufferen van het te zuiveren water in de influentvijver: deze buffering laat toe om de WZI continu te voeden met een vrij homogeen influent. Vanuit de influentbuffer wordt het water verpompt naar de WZI om vervolgens het volledige zuiveringsproces, tot na de nabezinker, gravitair te doorlopen,
2. Fysicochemische voorzuivering van het influent: ter verwijdering van moeilijk afbreekbaar en bezinkbaar materiaal uit het water, en sturing van de pH,
3. Biologische zuivering, actiefslib proces met fijne bellenbeluchting, ter verwijdering van de opgeloste componenten (stikstof en organische verbindingen) uit het water,
4. Nabehandeling: via een nabezinker en 3 parallelle zandfilters om te vermijden dat het traag aangroeiende biologisch slib continu uit de waterzuivering spoelt en het resterende aandeel zwevend materiaal uit het water te verwijderen. Aan de bovenzijde van de zandfilter loopt het gefilterde water over naar het effluentbekken. Dit water wordt via een eigen meetgoot op de ontwateringssite afgeleid naar één van de persleidingen om gezamenlijk met het transportwater te worden geloosd op het oppervlaktewater (dok B1 ter hoogte van acceptatie en ontzandingsinstallatie).

Bij de reguliere werking van AMORAS bestond de WZI voor bedrijfsafvalwater tot 2018 initieel enkel uit een biologische waterzuivering, uitgevoerd in twee identieke en parallelle straten, en voorafgegaan door een fysicochemische voorzuivering.

Voor de projectmatige verwerking van specie met hogere concentraties aan TBT (tributyltin) is sinds mei 2018 een meer uitgebreide waterzuiveringsinstallatie (WZI+) op AMORAS aanwezig. Het was immers de bedoeling om een historische achterstand aan met TBT-verontreinigde baggerspecie op de Antwerpse rechteroeverhaven te verwerken op AMORAS. Hiertoe zouden, in de periodes dat deze specie aangevoerd wordt naar AMORAS, de effluentstromen van de waterzuivering en van het transportwater dat in contact is geweest met deze specie een extra behandelingsstap ondergaan middels actieve kool.

De WZI+ op het bedrijfsafvalwater bestaat uit 12 AK-filters. Tot januari 2022 gebeurde het inschakelen van de WZI+ op projectbasis, met name bij het ontwateren van met TBT-verontreinigde specie. De toepassing van deze zuivering kan gezien worden als BBT+.

Sinds februari 2022 is de WZI+ continu ingeschakeld en wordt ze onafhankelijk van de ontwatering van met TBT verontreinigde specie bedreven. De sturing van de vervangingsfrequentie van de AK-filters wordt er sindsdien afgestemd op de verzadiging aan PFAS, meer specifiek de concentratie aan PFBA aangezien uit testen is gebleken dat deze parameter in de huidige procesvoering steeds de snelst doorslaande en meest kritieke parameter is. Gezien de hoge wisselfrequentie van de AK-filters (tweewekelijks) werd een oplossing gezocht om de filters alsnog in serie te kunnen bedrijven. Op heden worden de eerste lijn filters (6 stuks) via een kleine pompcontainer gevoed vanuit de nabezinkers van de biologische afvalwaterzuiveringsinstallatie. Het effluent van de 1ste lijn AK-filters gaat naar het effluentbekken. De 2de lijn AK-filters wordt vanuit het effluentbekken gevoed waarna het effluent via de aparte meetgoot voor het bedrijfsafvalwater in het effluentpompbekken wordt geloosd.

Beoordeling

Overeenkomstig artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid moet de aanvraag onderworpen worden aan de watertoets. Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 en latere wijzigingen stelt nadere regels vast voor de toepassing van de watertoets. De aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 122 van het decreet integraal waterbeleid, en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan.

Lozingssituatie en metingen

De parameterconcentraties aanwezig in het WZI effluent (WEFF) (en het transportwatereffluent (TEFF)) worden niet enkel bepaald door het verwerkingsproces, maar ook door de achtergrondconcentraties in het dokwater. De kwaliteit van het dokwater beïnvloedt immers rechtstreeks de kwaliteit van het influentwater van de waterzuivering (en bijgevolg ook de output = WEFF) en het transportwater. Deze achtergrondwaarden dienen dan ook verder in beschouwing te worden genomen. Zoals in het dossier (zie motivatienota horende bij het verzoek) besproken wordt, werd in eerste instantie het loket van de VMM geraadpleegd om deze achtergrondconcentraties aan PFAS te bepalen.

In kanaaldok B1, schuin tegenover het lozingspunt van AMORAS, bevindt zich een VMM-meetpunt (nummer OW804000). In dit meetpunt worden sinds 2022 maandelijks PFAS-analyses uitgevoerd op het oppervlaktewater. De meeste van de geanalyseerde parameters bevinden zich steeds onder de detectielimiet. PFOS blijkt in Kanaaldok B1 (periode 2023 - juni 2024) voor te komen in achtergrondconcentraties tussen de detectielimiet en 12 ng/l. Voornamelijk de PFBA-achtergrondconcentraties blijken in dit dok hoger te zijn dan 20 ng/l. Sinds de metingen worden waarden opgemeten in de range 14 – 798 ng/l. Deze verhoogde concentraties situeren zich vooral in 2021 en het begin van 2022. Voor 2024 zien we een sterke terugval met opgemeten waarden tussen 31 en 90 ng/l. Deze resultaten zijn terug te vinden in tabel 1 uit de motivatienota (pagina 18). De metingen die door AMORAS in kader van het monitoringsplan worden uitgevoerd tonen hierbij eveneens nog steeds de aanwezigheid van PFBA in kanaaldokwater, met concentraties tussen 7 en 62 ng/l. Daarnaast worden ook overige PFAS-parameters, met name PFOS en 6.2 FTS, in verhoogde concentraties (> 20 ng/l) waargenomen.

De PFAS-concentraties in het transport-in/effluent, en WZI-in/effluent van AMORAS werden gemeten. De influent stromen werden hierbij ad hoc bemonsterd. De PFAS-analyses op de effluentstromen werden toegevoegd aan het maandelijks controleprogramma. De tijdsperiode van de gebruikte monitoringsdata tijdens de opmaak van voorliggende analyse betreft 1 januari 2023 – 30 juni 2024.

Een aftoetsing van de gemiddelde concentraties (periode 2023-2024) ter hoogte van de meetgoot voor WEFF aan de huidige bijzondere voorwaarde (100 ng/l) toonden dus geen overschrijdingen. Hierbij werd voor PFBA een gemiddelde concentratie vastgesteld van 36,7 ng/l. Eénmalig werden ook langere ketens (PFOS) vastgesteld in de gezuiverde filtraatstroom. Voor de andere PFAS-parameters werden geen effluentwaarden boven de 20 ng/l gerapporteerd.

In de aangevoerde specie kon de aanwezigheid van PFBA in het verleden niet worden aangetoond. Binnen de aangevoerde speciestromen en geproduceerde filterkoeken werden relatief lage gehalten aan PFBA vastgesteld. Dit toont aan dat de concentraties die worden vastgesteld in WEFF en TEFF niet in verhouding staan tot de vastgestelde gehalten in de waterbodem. De vaststellingen doen vermoeden dat de gehalten aan PFBA die worden vastgesteld in de geloosde waterstromen op AMORAS niet afkomstig zijn van de aangevoerde speciestromen, maar eerder gelinkt kunnen worden aan contact met het kanaaldokwater. Het intens contact van de aangevoerde speciestromen met dit transportwater zorgt ervoor dat (zowel de TEFF- als de WEFF-stroom) beïnvloed kunnen worden. Voorliggende resultaten suggereren bijgevolg dat PFBA eerder een watergebonden probleemparameter is.

De resultaten sturen bijgevolg aan op volgend hypothetisch scenario. Wanneer proper PFAS-vrij slib wordt verwerkt op de site, zal als gevolg van het gebruik van kanaaldokwater zowel PFAS worden waargenomen in het transportwater als het filtraatwater. Beide waterstromen zullen hierbij eenzelfde concentratie aan PFBA kunnen vertonen. Bijgevolg wordt gesteld dat het

'deltaprincipe' voor beide stromen kan worden toegepast alsook éénzelfde norm kan worden gehanteerd. De exploitant beroept zich op dit principe overeenkomstig punt c) van artikel 4.2.3.1, 3° van titel II van het VLAREM: *"Is het geloosde bedrijfsafvalwater afkomstig is van het gebruik van gewoon oppervlaktewater of van grondwater of van water bestemd voor menselijke consumptie als vermeld in artikel 2.1.2, 32°, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, kunnen de emissiegrenswaarden, vermeld in punt a) en b), vermeerderd worden met het gehalte of de hoeveelheid in het opgenomen water, als dat principe vermeld is in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit bijkomend aan de opgelegde norm"*. Het deltaprincipe houdt dus eigenlijk in dat er rekening kan worden gehouden met achtergrondconcentraties.

Er wordt aldus aangetoond dat verschillende PFAS-parameters in het oppervlaktewater van Kanaaldok B1 aanwezig zijn in verhoogde gehalten. Deze verhoogde concentraties worden bijgevolg mee opgenomen met de baggerspecie en het transportwater (TEFF) door AMORAS.

Aangezien deze PFAS (PFBA) in het transportwater aanwezig zijn, en er verder op AMORAS geen PFAS-houdende producten aan het TEFF noch het WEFW worden toegevoegd (het water wordt immers enkel gebruikt om opgepompte baggerspecie te verpompen naar AMORAS), wenst de exploitant zich in voorliggende aanvraag voor de berekening van de lozingsnormen blijvend te beroepen op het deltaprincipe voor zowel WEFW als TEFF.

Concreet zal volgens de exploitant het toekennen van de voorgestelde bijzondere voorwaarde ervoor zorgen dat de concentraties momenteel aanwezig in het oppervlaktewater gehandhaafd blijven en zal AMORAS niet zorgen voor een verdere aanrijking in het dokwater. Het is immers zo dat de overshoot (surplus concentraties als gevolg van het persen) van eventuele parameters in de influentstromen, tegenover de voorgestelde norm, op een gepaste wijze uit het influent zullen worden verwijderd (middels de WZI+) zodat ter hoogte van de meetgoot aan het voorgestelde kader wordt voldaan, zoals op vandaag reeds het geval is.

De actief kooleenheden van de WZI+ zullen ingezet worden voor zo lang op regelmatige basis waarden gemeten worden hoger dan de voorgestelde normen. Op deze manier wenst AMORAS tegemoet te komen aan de KRW waarbij een status quo wordt bereikt en geen bijkomende lozing van PFAS wordt veroorzaakt.

De exploitant geeft in de motivatienota ook nog volgende aandachtspunten mee:

- op AMORAS dient te worden gewerkt met grote debieten om de hoeveelheid water die wordt vrijgesteld tijdig te kunnen afvoeren, met name 252 m³/uur voor WEFW en sterk variërende debieten voor TEFF (van 0 tot 1000 m³/uur) die omwille van de grote hoeveelheden en discontinuïteit niet via buffering kunnen uitgemiddeld worden. Niet elke zuiveringstechniek is geschikt om met dergelijke debieten om te gaan;
- AMORAS is geen producent van PFAS, noch voegt AMORAS tijdens het proces PFAS-houdende componenten toe;
- het lozingsgebied van AMORAS komt overeen met het brongebied;
- op vandaag wordt reeds PFAS verwijderd uit de waterbodem door het bergen van de verontreinigde specie op de monodeponie van AMORAS. Uit de analyseresultaten van de filterkoeken blijkt immers dat een deel van de PFAS componenten achterblijven in de filterkoeken.

Lozingsnormen

De exploitant wenst zoals voor PFBA, ook voor de overige PFAS-parameters, zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 het deltaprincipe toe te passen. In het bijzonder wordt het deltaprincipe dus bijkomend gevraagd voor de parameters PFOS en 6:2 FTS.

6:2 FTS wordt voor verschillende doeleinden als vervanger van PFOS gebruikt, onder andere in klasse B brandblusschuim en als oppervlakte-actieve stof bij industriële toepassingen.

Vanuit de milieu- en toxicologisch oogpunt zijn precursoren van langketenige perfluorsulfonzuren (PFSA's) en perfluorcarbonzuren (PFCA's) het meest zorgwekkend. Het verschil tussen de langketenige en kortketenige PFAS is gemaakt vanwege het verschil in bioaccumulatie en halfwaardetijd in het lichaam. Van PFHxS, PFOS en PFOA is bekend dat ze een zeer lange halfwaardetijd in het lichaam hebben van meerdere jaren.

Partitiec efficiënten voor PFOS en PFOA voor organisch koolstof liggen in de orde grootte van 2,4-3,3 voor PFOS ($\log K_{oc}$) en 1,9-2,3 voor PFOA. PFOS adsorbeert sterker aan organische stof dan PFOA. De adsorptie van PFOA is matig. De adsorptie is daarnaast pH afhankelijk. Bij lagere pH vindt sterkere adsorptie plaats. Ook een toename in hoeveelheid calcium in de bodem versterkt de adsorptie. Over het algemeen geldt dat langketenige PFAS sterker aan de bodem adsorberen dan kortketenige PFAS, en langketenige perfluorsulfonzuren meer de neiging hebben te accumuleren op slib en onderwaterbodem dan langketenige perfluorcarbonzuren. Als gevolg zal deze langketenige PFAS tijdens het slibverwerkingsproces ook in bepaalde mate van de slibmatrix losgemaakt worden en terechtkomen in het filtraat. De overshoot (surplus concentraties als gevolg van het persen) van parameters in de influentstromen zullen op een gepaste wijze uit het influent worden verwijderd (middels de WZl+).

Korte keten PFAS zoals PFBA, PFHxA en PFBS adsorberen niet of nauwelijks aan de bodem en zijn goed wateroplosbaar. De oplosbaarheid neemt af met toenemende ketenlengte. Voor afvalwaterbehandeling en verspreiding in het milieu vormt dit een aandachtspunt.

Gelet op het groter bioaccumulerend vermogen van langketenige PFAS, alsook gelet op het feit dat langketenige perfluorsulfonzuren meer de neiging hebben te accumuleren op slib en onderwaterbodem en deze dus tijdens het slibverwerkingsproces ook in bepaalde mate van de slibmatrix losgemaakt worden en terechtkomen in het filtraat, kan er niet worden ingegaan op de gevraagde wijziging om de lozingsnorm van 100 ng/l voor overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 te vermeerderen met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601.

Bovendien adsorberen deze PFAS-componenten, zoals PFOS en 6:2 FTS in het te behandelen filtraat zeer goed op bijvoorbeeld actieve kool, wat overigens blijkt uit de bijgeleverde maandelijkse effluentmetingen uit periode begin 2023-juni 2024.

Met betrekking tot PFBA vermeldt het dossier, zoals eerder ook al aangehaald, dat:

- binnen de aangevoerde speciestromen en geproduceerde filterkoeken relatief lage gehalten aan PFBA werden vastgesteld,
- aangetoond wordt dat de concentraties die worden vastgesteld in WEF (en TEFF) niet in verhouding staan tot de vastgestelde gehalten in de waterbodem,
- de gehalten aan PFBA die worden vastgesteld in de geloosde waterstromen niet afkomstig zijn van de aangevoerde speciestromen,
- de WEF-stroom (en TEFF) beïnvloed wordt door contact met kanaaldokwater,
- de resultaten weergeven dat PFBA eerder een watergebonden probleemparameter is.

Zoals eerder al aangehaald werd voor PFBA aan de meetgoot van het WEF een gemiddelde concentratie vastgesteld van 36,7 ng/l. Voor de overige PFAS werden, behalve een eenmalige overschrijding voor PFOS geen waarden boven de 20 ng/l gerapporteerd

De Europese KRW stelt dat het oppervlaktewater de goede toestand moet bereiken en dat er geen achteruitgang van die toestand mag zijn. Voor oppervlaktewater betekent dit dat zowel de ecologische als de chemische toestand goed moet zijn. Wat betreft de chemische toestand, is dit de chemische toestand van een oppervlaktewaterlichaam waarin de concentraties van verontreinigende stoffen niet boven de milieukwaliteitsnorm (MKN) liggen die zijn vastgesteld in bijlage IX van de KRW, en overeenkomstig de KRW, of milieukwaliteitsnormen die op Gemeenschapsniveau zijn vastgelegd in andere relevante communautaire wetgeving. Dit is de chemische toestand die vereist is om te voldoen aan de milieudoelstellingen voor oppervlaktewater (vastgesteld in KRW, artikel 4, lid 1, onder a))

PFAS is één van die gevaarlijke stoffen die hierbij specifieke aandacht krijgt. Het is daarom cruciaal dat PFAS verder systematisch wordt afgebouwd. De rapportagegrenzen zijn juridisch en omwille van handhaafbaarheid momenteel de laagst mogelijke lozingsnormen die kunnen opgelegd worden. Rapportagegrenzen worden technisch-wetenschappelijk afgeleid. Er wordt hierbij gesteund op het Vlaams referentielaboratorium VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) dat in opdracht van de Vlaamse overheid de referentiemeetmethoden valideert in samenwerking met de erkende laboratoria

De KRW stelt dat het oppervlaktewater de goede toestand moet bereiken en dat er geen achteruitgang van die toestand mag zijn. Het Wezer-arrest van 1 juli 2015 (zaak C-461/13) van het Europees Hof van Justitie stelt dat de overheid de goedkeuring van een project of lozing moet weigeren wanneer deze de toestand van een waterlichaam doet achteruitgaan of het bereiken van de goede toestand van een waterlichaam in het gevaar brengt

Momenteel is PFOS de enige PFAS-verbinding die aangeduid is als prioritair gevaarlijke stof (conform de KRW) waarvoor op Europees niveau een MKN werd vastgelegd en waarvoor de verplichting geldt dat de lozing ervan moet stopgezet of geleidelijk beëindigd worden

De Europese Commissie heeft een (ontwerp)richtlijn opgesteld waaraan aanpassingen zouden worden doorgevoerd aan drie belangrijke richtlijnen op het gebied van oppervlaktewater en grondwater (waaronder de KRW, de Richtlijn prioritare stoffen op het gebied van waterkwaliteit en de Grondwaterrichtlijn) met als doel de waterkwaliteit te verbeteren en de gezondheid van mens en milieu te beschermen. In dit voorstel worden 24 extra PFAS-stoffen opgenomen als prioritair gevaarlijke stof met bijhorende milieukwaliteitsnormen. De basisaanname is dat alle individuele PFAS bijdragen tot de totale PFAS-impact voor de routes secundaire vergiftiging binnen het aquatisch ecosysteem en secundaire vergiftiging van de mens via het opnemen van in het water levende organismen. De route secundaire vergiftiging van de mens via het opnemen van in het water levende organismen levert de strengste waarden op en geldt als algemene MKN voor de PFAS.

Bij de toetsing van de MKN in water worden de individuele PFAS vergeleken met PFOA. Daarbij wordt rekening gehouden met de intrinsieke toxiciteit en de neiging tot bioaccumulatie. Zo kan voor elke individuele PFAS een herrekening gebeuren naar een veilige concentratie in water. Bij de eindevaluatie dienen de verhoudingen tussen de concentraties in water en de veilige concentratie van alle individuele PFAS opgeteld te worden. De som van deze verhoudingen mag niet groter dan 1 zijn.

Momenteel is er voor de meeste van de 24 PFAS-verbindingen die nominatief worden genoemd een RPF (Relatieve Potentie Factor) bepaald die weergeeft hoe toxisch de verbinding is ten opzichte van PFOA. Voor de RBF (Relatieve Bioaccumulatie Factor) is een best mogelijke inschatting gebeurd.

Hoewel het voorstel van de Europese Commissie op heden nog niet is goedgekeurd, is het echter sterk aangewezen rekening te houden met de meest recente stand van zaken voor wat betreft deze kennis. Er wordt rekening gehouden met de verscherpte EFSA-inzichten (Europese Autoriteit Voor Voedselveiligheid) in verband met de toxiciteit van PFAS stoffen. De route secundaire vergiftiging van de mens, door het opnemen van in het water levende organismen, is hierbij doorslaggevend. In de (ontwerp)richtlijn wordt de norm die voldoende bescherming geeft voor secundaire doorvergiftiging daarom uitgedrukt als een norm voor biota (0,077 µg/kg versgewicht). Hieruit blijkt ook dat de druk van perfluorverbindingen gezamenlijk moeten bekeken worden.

De VMM voerde in 2022 een grootschalige monitoringscampagne uit naar PFAS in oppervlakte- en grondwater. De resultaten bevestigen dat PFAS wijdverspreid is in Vlaanderen. Het voorkomen van PFAS heeft een duidelijke relatie met puntbronnen. De metingen van PFOS alleen al tonen aan dat de normen sowieso ruimschoots overschreden zullen worden. Wanneer we de huidige concentraties in oppervlaktewater vergelijken met de individuele jaargemiddelde ontwerpnorm voor PFOS (0,011 ng/l, gebaseerd op een RPF van 2 en RBF van 10) liggen deze overal in Vlaanderen ver boven de norm.

Concreet wil dat zeggen dat elke bijkomende lozing van PFAS zal leiden tot een druk die de draagkracht van het aquatische ecosysteem overschrijdt en de facto een achteruitgang van de toestand zal veroorzaken. Ook voor PFAS-verbindingen die niet op de lijst van de 24 perfluorverbindingen staan, kan deze redenering doorgetrokken worden. Een uitfasering of verdergaande zuivering dan BBT dringt zich dan ook op voor deze stoffen.

De wetenschappelijke kennis over de toxiciteit van de korte en ultrakorte PFAS verbindingen is momenteel nog in evolutie. In het kader van de Europese REACH-verordening (Europese verordening met betrekking tot de registratie, evaluatie, autorisatie en beperking van chemische stoffen) werd in 2023 een groepsrestrictievoorstel ingediend voor PFAS om de productie, handel en het gebruik van PFAS-stoffen zoveel mogelijk te beperken (draft REACH Annex XV). Hiervoor is onder andere een technisch wetenschappelijke beoordeling gemaakt van de risico's van deze stoffen voor mens en milieu. Onder andere PFBA valt mee onder de reikwijdte van dit groepsrestrictievoorstel voor PFAS.

De voornaamste bekommernis voor alle PFAS die binnen de reikwijdte van het groepsrestrictievoorstel vallen, is de zeer hoge persistentie, die het criterium voor zeer persistent overschrijdt (vP) volgens bijlage XIII van de REACH-verordening. PFAS en hun afbraakproducten kunnen langer in het milieu blijven bestaan dan welke andere door de mens gemaakte chemische stof dan ook. Verdere ondersteunende zorgen zijn hun bioaccumulatie, mobiliteit en transportpotentieel over lange afstanden (LRTP), accumulatie in planten, aardopwarmingsvermogen en (eco)toxicologische effecten.

Gelet op de onaanvaardbare bijkomende druk moeten alle PFAS-verbindingen allemaal zo ver als mogelijk gezuiverd worden. Er moet benadrukt worden dat het hier niet om nieuwe lozingen gaat van PFAS-parameters van het bedrijf. Elk bedrijf moet echter verder (blijvend) investeren om deze zo ver mogelijk te zuiveren. De huidige rapportagegrens van 20 ng/l (of voor een aantal 50 ng/l) per individuele component geldt hierbij als uitgangspunt. Bij de normafleiding wordt aldus rekening gehouden met de cumulatieve effecten van alle overige lozingen samen.

Om deze reden moet de huidige lozingsgrens van 100 ng/l (gebaseerd op de vroegere rapportagegrens) vervangen worden door 20 ng/l (gebaseerd op huidige rapportagegrens in afvalwater). Voor PFBA stelt er zich dus geen probleem daar de exploitant voor deze mobiele PFAS terugvalt op de gemeten achtergrondconcentraties in de waterkolom ter hoogte van kaai 601.

De bestaande lozing van AMORAS is reeds als druk in het ontvangende oppervlaktewater verdisconteerd en zorgt dus niet voor een achteruitgang ten opzichte van de huidige toestand van dat waterlichaam. Door de verdere reductie van de vergunde lozingsnorm voor PFBA en overige PFAS van 100 ng/l naar de huidige rapportagegrens komen de verbeterdoelstellingen van de KRW aldus niet in het gedrang.

Er wordt vanuit gegaan dat de druk van alle PFAS samen moeten beoordeeld worden en aangezien de druk van deze alomtegenwoordige stoffen overal reeds te hoog is, moet BBT+ gehanteerd worden en worden de meest strenge lozingsnormen opgelegd. Deze komen overeen met de rapportagegrenzen, die handhaafbaar zijn (in overeenstemming met artikel 3.3.0.3, laatste lid, punt 6° van titel II van het VLAREM).

Gelet op bovenstaande toelichting kan het initiële verzoek (dat opnieuw benadrukt wordt tijdens de GOVC-zitting) aldus niet volledig worden ingewilligd. De lozingsnormen moeten terugvallen op de huidige rapportagegrenzen. Voor wat betreft de 'overige PFAS-parameters' vormt dit dus eigenlijk een aanscherping. Het verzoek om ook voor deze parameters het deltaprincipe toe te passen wordt niet gevolgd. De gevraagde vergunningstermijn tot de einddatum van de basisvergunning kan wel toegestaan worden voor zowel PFBA als de overige PFAS parameters. De GOVC adviseert in hun advies een beperking van de vergunningstermijn van twee jaar voor PFBA, doch aangezien BBT+ reeds wordt toegepast kan dit ook worden verleend tot de einddatum van de basisvergunning, zijnde 23 april 2028. Het verzoek van de exploitant wordt op dit punt dus wel gevolgd.

De lozingsnormen worden in die zin **aangepast** opgenomen in de voorwaarden als volgt.

"Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS:

- *PFBA, rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028);*
- *Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025, rapportagegrens (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028).*
- *Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren moet er dus gelyktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluënten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601."*

De PFAS-parameters moeten minstens maandelijks worden gemeten zowel voor als na de zuivering. Hierbij worden zowel de nominatief in de vergunning genoemde PFAS-verbindingen gemeten als alle andere PFAS-verbindingen die mogelijk in het afvalwater kunnen voorkomen. Dit wordt opgenomen in de voorwaarden.

De overige gevaarlijke stoffen als vermeld in bijlage 2C bij titel II van het VLAREM mogen enkel geloosd worden als voor die stoffen in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit emissiegrenswaarden zijn vastgesteld conform artikel 2.3.6.1 of als de concentratie lager is dan de volgende toetsingswaarden.

- 1 het indelingscriterium, vermeld in de kolom « indelingscriterium GS (gevaarlijke stoffen) » van artikel 3 van bijlage 2.3.1 bij titel II van het VLAREM;

2. de milieurisicogrens, als die hoger ligt dan de rapportagegrens, of de bepalingsgrens als de rapportagegrens ontbreekt, en als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt,
- 3 de rapportagegrens, als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt, en de milieurisicogrens, als vermeld in punt 2°, niet van toepassing is of ontbreekt;
- 4 de bepalingsgrens, als de punten 1°, 2° en 3° niet van toepassing zijn of ontbreken.

Met de milieurisicogrens wordt bedoeld, de concentratie beneden dewelke op lange termijn geen rechtstreekse of onrechtstreekse schadelijke effecten op mens of milieu te verwachten zijn. Deze bepalingen worden eveneens opgenomen in de voorwaarden (zie ook verder bij actualisatie)

Het bedrijf wordt er ook uitdrukkelijk op gewezen dat er duidelijke en verdere acties nodig zijn om de emissies van niet alleen PBFA maar van alle PFAS-verbindingen verder significant te doen dalen en maximaal te vermijden. Het bedrijf krijgt tijd om verder aan de slag te gaan met de uitkomsten uit de studie BBT voor de zuivering van met PFAS belast bedrijfsafvalwater en bemalingswater en het effect van optimalisaties en aanpassingen aan de waterzuiveringsinstallatie. In de tussentijd moet de exploitant elke 6 maanden de VMM, de afdeling GOP en afdeling Handhaving van het Departement Omgeving informeren over de uitgevoerde metingen van de PFAS, het afbouwprogramma (en de voortgang) voor een concreet plan van aanpak met het oog op het respecteren van de rapportagegrenzen, in het bijzonder voor PFBA zonder toepassing van het deltaprincipe. Dit wordt opgenomen in de voorwaarden.

Overige aspecten

In het advies van het Directoraat-generaal van de FOD Mobiliteit en Vervoer wordt gesteld dat er geen bezwaar is tegen voorliggende aanvraag zolang de tiphoogte niet wordt overschreden. Hiernaast worden nog algemene voorwaarden opgenomen. De aanvraag omvat alleen een bijstelling van voorwaarden in kader van lozingsnormen. Bijgevolg wordt voldaan aan dit advies.

Actualisatie van de milieuvoorwaarden

Conform artikel 106 van het Omgevingsvergunningsbesluit moet de beslissing over het verzoek tot bijstelling van de in de omgevingsvergunning opgelegde milieuvoorwaarden de geactualiseerde vergunningstoestand vermelden.

Een actualisatie dient te gebeuren ten opzichte van de voorwaarden opgenomen in het laatste vergunningenbesluit, zijnde de vergunning van 12 januari 2023 (kenmerk OMV/2022100855). Dit is ook de vergunning waar de aanvrager zich op baseert voor de gevraagde bijstelling. De voorwaarden die opgenomen zijn in dit besluit en waarop de gevraagde bijstelling van toepassing is worden overeenkomstig bovenstaande beoordeling aangepast.

Ter verduidelijking wordt de volgende bestaande voorwaarde:

- *"Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS voor een periode van 2 jaar vanaf ondertekening van dit besluit.*
 - *PFBA: 100 ng/l vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik;*
 - *Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 (ng/l). 100 ng/l*
 - *Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren, moet er dus gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluënten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601".*

vervangen door:

- *"Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS:*

- PFBA, rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028),
- Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 rapportagegrens (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028)
- Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren, moet er dus gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluenten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601 "

De hieraan gekoppelde voorwaarde in dit besluit van 12 januari 2023 moet ook worden aangepast. Het gaat hierbij om de volgende voorwaarde.

"De concentraties in het effluent van de niet-nominatief in de vergunning genoemde parameters welke bedoeld zijn in bijlage 2C bij titel II van het VLAREM, zijn beperkt tot concentraties opgenomen in de indelingscriteria, vermeld in de kolom "indelingscriterium GS (gevaarlijke stoffen)" van artikel 3 van bijlage 2.3.1 bij titel II van het VLAREM. Bij ontstentenis van een indelingscriterium zijn de concentraties beperkt tot de rapportagegrens of tot de bepalingsgrens."

Deze wordt vervangen door de volgende voorwaarde (deze werd ook al aangehaald in bovenstaande beoordeling)

"De overige gevaarlijke stoffen als vermeld in bijlage 2C bij titel II van het VLAREM mogen enkel geloosd worden als voor die stoffen in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit emissiegrenswaarden zijn vastgesteld conform artikel 2.3.61 of als de concentratie lager is dan de volgende toetsingswaarden:

1. *het indelingscriterium, vermeld in de kolom « indelingscriterium GS (gevaarlijke stoffen) » van artikel 3 van bijlage 2.3.1 bij titel II van het VLAREM;*
2. *de milieurisicogrens, als die hoger ligt dan de rapportagegrens, of de bepalingsgrens als de rapportagegrens ontbreekt, en als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt;*
3. *de rapportagegrens, als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt, en de milieurisicogrens, als vermeld in punt 2°, niet van toepassing is of ontbreekt;*
4. *de bepalingsgrens, als de punten 1°, 2° en 3° niet van toepassing zijn of ontbreken.*

Met de milieurisicogrens wordt bedoeld, de concentratie beneden dewelke op lange termijn geen rechtstreekse of onrechtstreekse schadelijke effecten op mens of milieu te verwachten zijn ".

Hiernaast moet de volgende bestaande voorwaarde worden geactualiseerd:

"Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie in Kanaaldok B1 gelden de volgende voorwaarden in aanvulling van de algemene voorwaarden:

BOD	25 mg/l
COD	125 mg/l
Totaal N	15 mg/l bij bekkentemperatuur biologische WZ gelijk aan 10 °C of groter
Totaal N	60 mg/l bij bekkentemperatuur biologische WZ kleiner dan 10 °C
Totaal P	2 mg/l
Totaal As	0,3 mg/l
Totaal Cd	0,01 mg/l
Totaal Cr	0,5 mg/l
Totaal Cu	0,5 mg/l
Totaal Hg	0,005 mg/l
Totaal Ni	0,5 mg/l
Totaal Pb	0,5 mg/l

Totaal Zn	2 mg/l
EOX	0,05 mg/l
Totaal PAK's (16 van EPA)	0,001 mg/l
PCB's	70 ng/l
TBT	0,035 µg/l
	<i>De studie van 3 augustus 2009 waarin weergegeven wordt op welke wijze de hotspots in een saneringsplan worden aangepakt, rekening houdend met een richtwaarde van 10 ng/l, ligt ter inzage van de toezichthouder</i>
DBT	0,588 µg/l
Totaal Ba	210 µg/l
Totaal B	1.400 µg/l
Totaal Co	2 µg/l
NO ₂ -N	1.000 µg/l".

Het gaat hierbij om het schrappen van de normen voor de parameters As, Cd, Cr, Hg, Ni, Pb en Zn AMORAS valt immers onder het toepassingsgebied van de RIE (Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging)). In toepassing van artikel 2.1 van titel III van het VLAREM wordt uitdrukkelijk gesteld dat alle passende preventieve maatregelen tegen verontreiniging moeten getroffen worden door toepassing van de beste beschikbare technieken (BBT's) voor GPBV-installaties zodat geen belangrijke verontreiniging veroorzaakt kan worden. De volgende BREF is van toepassing voor de site: BREF Waste Treatment 2018 (BBT-conclusies voor afvalbehandeling). Hoewel de aanvraag geen aanpassing van de site voorziet, blijft het bedrijf evenwel een GPBV-bedrijf die onder deze BREF valt. De BBT-conclusies voor afvalbehandeling zijn reeds omgezet in (milieu)wetgeving (titel III van het VLAREM), die onverminderd van toepassing zijn. Er moet opgemerkt worden dat de bijzondere lozingsnormen voor de parameters As, Cd, Cr, Hg, Ni, Pb en Zn voor directe lozing in oppervlaktewater niet overeenstemmen met de vereisten uit de bepalingen van de RIE. Er dient immers sinds 17 augustus 2022 aan hoofdstuk 3.14 van titel III van het VLAREM te worden voldaan. Meer bepaald moet er voor deze parameters worden voldaan aan de emissiegrenswaarden van artikel 3.14.233 van titel III van het VLAREM. Deze emissiegrenswaarden zijn strenger dan wat in bovenstaande tabel (eerder) toegestaan werd. Hiervoor kan bijkomend verwezen worden naar artikel 110 van titel III van het VLAREM dat stelt dat:

"Met behoud van de toepassing van artikel 13 en 1.7 van dit besluit en tenzij anders vermeld in dit besluit, zijn de algemene en sectorale milieuvorwaarden opgenomen in deel 2 en deel 3 van dit besluit van toepassing op inrichtingen en activiteiten die op de datum van inwerkingtreding van de milieuvorwaarden zijn vergund en hebben zij voorrang op de bijzondere milieuvorwaarden en de voorwaarden opgenomen in de individuele afwijkingen verleend op milieuvorwaarden van titel II van het VLAREM die dezelfde problematiek regelen. In afwijking hiervan blijven de strengere bijzondere milieuvorwaarden uit de op die datum lopende vergunning of uit de geldende beslissing verder gelden."

De bijzondere lozingsnormen voor de parameters As, Cd, Cr, Hg, Ni, Pb en Zn dienen dan ook te worden geschrapt uit de vergunning.

De overige opgelegde bijzondere milieuvorwaarden zijn nog actueel en moeten niet worden aangepast.

BEZWAREN OPENBAAR ONDERZOEK

De twee (identieke) bezwaren uit het openbaar onderzoek kunnen als volgt worden beantwoord:

- Wat betreft het project-MER, andere effecten (zoals lucht) en verwijzing naar andere bedrijven: het voorwerp van de aanvraag betreft louter een bijstelling van de milieuvoorwaarden in afwijking van de algemene en sectorale milieuvoorwaarden van titel II van het VLAREM van een reeds vergunde inrichting met betrekking tot het afvalwater. Er zijn geen verplichtingen tot het opstellen van een project-MER hiervoor. De opmerking dat er effecten zijn inzake lucht die mee moeten worden beoordeeld kan niet meegenomen worden. Het bijstellingsverzoek handelt immers over wateraspecten. Dit is bovendien bestaande rechtspraak van de RvVb (RvVb-A-2324-0115 van 19 oktober 2023). De omgevingsvergunning en lozingsituatie van andere bedrijven (zoals de nv Indaver) is geen voorwerp van de aanvraag.
- Wat betreft de schending van wetgeving (zoals de KRW) en het hanteren van onwettige rapportagegrenzen: hiervoor wordt verwezen naar bovenstaande beoordeling. Het verzoek wordt slechts deels ingewilligd. Deze beoordeling houdt immers rekening met de bepalingen van onder andere de KRW. De rapportagegrenzen zijn juridisch en omwille van de handhaafbaarheid ervan, de laagst mogelijke normen die kunnen worden opgelegd. Verder moet in Vlaanderen bij de beoordeling van een vergunningsaanvraag getoetst worden aan de in Vlaanderen geldende wetgeving en kaders. Dit is bovendien bestaande rechtspraak van de Raad van State. Het feit dat er in andere landen en regio's andere normen en kaders zouden gelden, doet hier dus geen afbreuk aan (RvS 247.305 van 12 maart 2020). Het bedrijf moet wel tussentijds terugkoppelen met de bevoegde instanties. Dit wordt ondervangen in een voorwaarde.
- Wat betreft grensoverschrijdende effecten: er werd wel degelijk een adviesvraag verstuurd naar de bevoegde Nederlandse instanties. Twee van de drie instanties verleenden een positief advies waarbij geoordeeld werd dat er geen effecten zijn op hun grondgebied. Deze adviezen werden via een bericht opgeladen op het Omgevingsloket.

Er kan bijgevolg gesteld worden dat de bezwaren ongegrond worden verklaard.

ALGEMENE CONCLUSIE: deels voorwaardelijk gunstig

Er wordt een deels voorwaardelijk advies gegeven voor het verzoek tot bijstelling van de voorwaarden in kader van lozingsnormen voor PFAS-verbindingen van het bedrijfsafvalwater.

Voor de parameter PFBA kan de gevraagde lozingsnorm vastgesteld op de rapportagegrens en met toepassing van het deltaprincipe worden toegestaan tot en met 23 april 2028 (einddatum basisvergunning). Voor de overige PFAS-parameters wordt de rapportagegrens vastgesteld en die is eveneens geldig tot de einddatum van de basisvergunning.

De hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de toegestane lozingsnormen en mits naleving van de vergunningsvoorwaarden, kunnen tot een aanvaardbaar niveau worden beperkt.

Tot slot moet aangaande het voorwerp van de aanvraag worden benadrukt dat de mogelijkheid om de in de omgevingsvergunning opgelegde voorwaarden te wijzigen of aan te vullen via gemotiveerde verzoek of via een gemotiveerd ambtshalve initiatief ook in de toekomst onverminderd overeind blijft.

BESLUIT VAN DE VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW,

Artikel 1. Het door het Departement van Mobiliteit en Openbare Werken, afdeling Maritieme Toegang, Thonetlaan 102 bus 2, 2050 Antwerpen, ingediende verzoek tot bijstelling van de bijzondere milieuvoorwaarden voor een inrichting voor de verwerking en berging van baggerspecie met inrichtingsnummer 20170720-0002, vergund op naam van het Departement van Mobiliteit en Openbare Werken, afdeling Maritieme Toegang, Thonetlaan 102 bus 2, 2050 Antwerpen, gelegen te 2030 Antwerpen, Poldervlietweg 2, omvattende.

de bijstelling van de lozingsvoorwaarden voor PFAS.

“Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS voor een periode tot einde van de lopende vergunningstermijn (23/04/2028).

- *PFBA: 100 ng/l vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik;*
- *Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 (ng/l). 100 ng/l vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik,*
- *Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren, moet er gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluenten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601.*

Wat betreft de bijzondere lozingsnormen voor PFAS voor de lozing van transportwater wordt geen bijstelling aangevraagd ”,

wordt deels voorwaardelijk ingewilligd

Art. 2. Nieuwe (en/of aangepaste) vergunningsvoorwaarden met betrekking tot het verzoek:

- 1 Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS:
 - PFBA. rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028),
 - Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 rapportagegrens (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028).
 - Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren, moet er dus gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluenten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601.
2. De PFAS-parameters worden minstens maandelijks gemeten zowel voor als na de zuivering. Hierbij worden zowel de nominatief in de vergunning genoemde PFAS-verbindingen gemeten als alle andere PFAS-verbindingen die mogelijk in het afvalwater kunnen voorkomen

3. Een tussentijdse terugkoppeling over de uitgevoerde metingen van PFAS, het afbouwprogramma, en een concreet plan van aanpak met het oog op het respecteren van de rapportagegrenzen en in het bijzonder voor PFBA zonder toepassing van het deltaprincipe, wordt 6 maandelijks bezorgd aan de Vlaamse Milieumaatschappij (vergunningge@vmm.be), de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het Departement Omgeving (gop.ovl.omgeving@vlaanderen.be) en de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving (omgevingsinspectie.ovl@vlaanderen.be).
4. De overige gevaarlijke stoffen als vermeld in bijlage 2C bij titel II van het VLAREM mogen enkel geloosd worden als voor die stoffen in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit emissiegrenswaarden zijn vastgesteld conform artikel 2.3.6.1 of als de concentratie lager is dan de volgende toetsingswaarden.
 - 1 het indelingscriterium, vermeld in de kolom « indelingscriterium GS (gevaarlijke stoffen) » van artikel 3 van bijlage 2.3.1 bij titel II van het VLAREM,
 - 2 de milieurisicogrens, als die hoger ligt dan de rapportagegrens, of de bepalingsgrens als de rapportagegrens ontbreekt, en als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt;
 - 3 de rapportagegrens, als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt, en de milieurisicogrens, als vermeld in punt 2°, niet van toepassing is of ontbreekt,
 4. de bepalingsgrens, als de punten 1°, 2° en 3° niet van toepassing zijn of ontbreken.
 Met de milieurisicogrens wordt bedoeld de concentratie beneden dewelke op lange termijn geen rechtstreekse of onrechtstreekse schadelijke effecten op mens of milieu te verwachten zijn

Geactualiseerde vergunningsvoorwaarden:

- 1 De aangevoerde baggerspecie mag afkomstig zijn van het Vlaamse grondgebied tot het einde van de basisvergunning, op voorwaarde dat tot het einde van de basisvergunning
 - jaarlijks minstens 100 000 ton TBT-rijke specie van de Antwerpse haven rechteroever (> 0,48 mg TBT/kg ds),
 - vanaf 1/1/2023 tot 23/4/2028 666.666 ton DS TBT-rijke specie van de Antwerpse haven rechteroever (>0,48 mg TBT/kg ds) wordt gesaneerd via AMORAS.
- 2 Het voorstel van gerichte monitoring (overgemaakt op 23 januari 2017) aan de hand van aanvullende staalnames en analyses voor de onderwatercel en dat (onder meer) dieptestalen omvat, ligt ter inzage van de toezichthouder
- 3 24 uur voorafgaand aan het lossen van baggerspecie afkomstig van buiten het Antwerpse havengebied in de onderwatercel of het lozen van bedrijfsafvalwater afkomstig van baggerspecie van buiten het Antwerpse havengebied, meldt de exploitant deze geplande lossing of lozing aan Port of Antwerp Bruges.
4. In afwijking van artikel 5.2.1.5, §5, van titel II van het VLAREM wordt het groenscherm als volgt aangelegd, voor zover dit niet in strijd is met de geldende bouwvergunningen
 - a. Rond de ontvangst- en de zandafscheidingsinstallatie wordt geen groenscherm aangelegd;
 - b Rond de Zandwinningsput wordt geen groenscherm aangelegd;
 - c Rond de ontwateringsinstallatie en toebehoren wordt een groenzone van 5 m breedte aangelegd zoals aangeduid op het beplantingsplan in bijlage H3.V
- 5 In afwijking van artikel 5.2.5.2, §5, van titel II van het VLAREM wordt er geen controledrainagesysteem aangelegd op voorwaarde van toestemming van de toezichthouder dat de HDPE-folie vervangen mag worden door een andere uitvoeringsvorm
6. In afwijking van artikel 5.2.1.2, §3, van titel II van het VLAREM mag de baggerspecie volcontinu aangevoerd worden.

7. Baggerspecie met een concentratie aan TBT > 0,51 mg/kg ds wordt als gevaarlijk beschouwd.
8. Voor de aanvaarding van baggerspecie in de onderwatercel gelden de acceptatiecriteria 1 van de bijlage 10 van de aanvraag (het acceptatieplan), met uitzondering voor wat betreft.
 - a de parameters cadmium, zink, minerale olie en tributyltin:

- a) voor de zware metalen cadmium en zink worden de normen omgerekend naargelang het gehalte aan klei/lutum en organisch materiaal en als volgt omgerekend volgens punt 51 in de aanvraag

$$N(x,y) = N(25,5) * (A + Bx + Cy) / (A + 25B + 5C)$$

met.

x. het gehalte aan lutum

y. het gehalte aan organisch materiaal

N(25,5) de norm voor standaard baggerspecie met een gehalte van 25% lutum en 5% organisch materiaal

Voor Cd en Zn zijn N(25,5) en de coëfficiënten A, B en C:

Parameter	N(25,5) in mg/kg DS	A	B	C
Cd	12,5	0,4	0,02	0,05
Zn	1750	46	1,1	2,3

- b) voor de parameters minerale olie en tributyltin gelden voortaan de volgende normen.

- TBT de norm 1,750 mg/kg DS en een gemiddelde waarde per maand van 0,6 mg/kg droge stof,
- Minerale olie. een gemiddelde waarde per maand van 2 500 mg/kg DS,

- b. de volgende parameters worden geschrapt:

- a Monochloorbenzeen;
- b.1,2-dichloorbenzeen;
- c 1,3-dichloorbenzeen;
- d 1,4-dichloorbenzeen;
- e Trichloorbenzeen,
- f Tetrachloorbenzeen;
- g Pentachloorbenzeen;
- h Hexachloorbenzeen,
- i Organochloorpesticiden;
- j Hexaan,
- k Heptaan;
- l Octaan

- 9 Het evaluatierapport van 23 september 2013 van de volledige activiteit inzake het aangepast normeringkader van de onderwatercel, waarbij specifiek voor de parameters minerale olie en TBT de individuele analyseresultaten zijn toegevoegd die hebben geleid tot de berekening van de gemiddelde waarden, ligt ter inzage van de toezichthouder
- 10 De haalbaarheidsstudie (27 september 2016) waarbij nagegaan wordt hoe de procesvoering kan aangepast worden om te voldoen aan een acceptatienorm voor TBT van 0,51 mg/kg ds, ligt ter inzage van de toezichthouder.
- 11 Wat betreft de criteria voor baggerspecie die aanvaardbaar zijn op monostortplaatsen voor gevaarlijke baggerspecie, kan bij toepassing van artikel 52533 van titel II van het VLAREM voor de parameter TOC een norm van 10% worden toegestaan op voorwaarde dat voor de DOC de waarde van 1.000 mg/kg niet wordt overschreden, bij L/S 10 l/kg en de pH-waarde van de grond zelf dan wel een pH tussen 7,5 en 8 heeft.

12. Voor de lozing van transportwater gelden de volgende lozingsnormen in aanvulling van de algemene voorwaarden:

Parameter	Norm (µg/l)
Totaal As	50
Totaal B	1.400
NO ₂ -N	1.000
TBT	0,025
DBT	0,392
Totaal Ba	350
Totaal U	5
Totaal Co	2
Totaal V	15
Totaal Ti	300

13. Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie in Kanaaldok B1 gelden de volgende voorwaarden in aanvulling van de algemene voorwaarden:

BOD	25 mg/l
COD	125 mg/l
Totaal N	15 mg/l bij bekkentemperatuur biologische WZ gelijk aan 10 °C of groter
Totaal N	60 mg/l bij bekkentemperatuur biologische WZ kleiner dan 10 °C
Totaal P	2 mg/l
Totaal Cu	0,5 mg/l
EOX	0,05 mg/l
Totaal PAK's (16 van EPA)	0,001 mg/l
PCB's	70 ng/l
TBT	0,035 µg/l De studie van 3 augustus 2009 waarin weergegeven wordt op welke wijze de hotspots in een saneringsplan worden aangepakt, rekening houdend met een richtwaarde van 10 ng/l, ligt ter inzage van de toezichthouder
DBT	0,588 µg/l
Totaal Ba	210 µg/l
Totaal B	1 400 µg/l
Totaal Co	2 µg/l
NO ₂ -N	1.000 µg/l

14. De studie van 10 oktober 2013 waarbij wordt nagegaan door middel van analyses of er gebromeerde vlamvertragers aanwezig zijn in het effluent van de waterzuiveringsinstallatie, ligt ter inzage van de toezichthouder
15. De volgende milderende maatregelen van het milieueffectenrapport met betrekking tot de rubriek fauna en flora worden nageleefd:
- De voorbereidende werkzaamheden op het Bietenveld (verwijderen van vegetatie alleen) gebeuren buiten het broedseizoen;
 - De damwanden aan de loskade worden bij voorkeur door middel van een trilblok of schroeftoestel aangebracht om het omgevingsgeluid ter hoogte van de Kuifeend en

de Verlegde Schijn te beperken. Indien er toch geheid wordt, gebeuren deze werkzaamheden buiten het broedseizoen en buiten de overwinteringsperiode

- 16 Het stofrapport (30 juni 2014 met referentie 2009.165) met de maatregelen genomen om stofhinder als gevolg van de opslag van zand en filterkoeken te voorkomen, ligt ter inzage van de toezichthouder
- 17 Minstens jaarlijks wordt een rapport opgemaakt waarin verslag wordt uitgebracht van exploitatie of de nazorgactiviteiten gedurende het afgelopen jaar. Op basis van de samengevoegde gegevens deelt de exploitant, volgens de in de milieuvergunning vastgestelde frequentie, doch in ieder geval ten minste eenmaal per jaar, alle controleresultaten mee aan de verder vermelde autoriteiten teneinde aan te tonen dat aan de vergunningsvoorwaarden is voldaan en de kennis over het gedrag van afvalstoffen op stortplaatsen te vergroten.

Het rapport omvat in de exploitatiefase:

- a. de aard, de herkomst en de hoeveelheden van de aangevoerde afvalstoffen, de ingenomen en nog resterende stortoppervlakte en stortcapaciteit
- b. voor categorie 1- en 2-stortplaatsen
 - a) een waterbalans van de stortexploitatie op basis van de neerslaggegevens van het dichtstbijzijnde weerstation, eventueel aangevuld met plaatselijke metingen, hoeveelheden afgepompt en behandeld percolaat, hoeveelheden geloosd water met berekening van de geloosde vuilvrachten
 - b) de opvolging van de hoeveelheden percolaat, de samenstelling ervan en de toegepaste zuiveringstechnieken
- c. een bespreking van de grondwaterkwaliteit en de evolutie ervan op basis van de analyseresultaten van de watermonsters uit de meetputten

Het rapport omvat in de nazorgfase:

- a. een verslag van de tijdens het afgelopen jaar uitgevoerde nazorgactiviteiten
- b. een bespreking van de grondwaterkwaliteit en de evolutie ervan op basis van de analyseresultaten van de watermonsters uit de meetputten

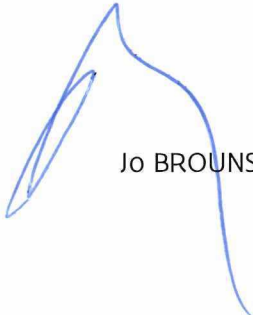
Het bedoelde rapport wordt minstens jaarlijks ten laatste tegen 30 april na het kalenderjaar waarop het rapport betrekking heeft (een eerste maal uiterlijk 18 maanden na de aanvang van de eigenlijke stortactiviteiten) bezorgd aan de toezichthouder en aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij. Een kopie van het rapport wordt eveneens toegestuurd aan de stad Antwerpen, ter inzage van het publiek. Bij het aanvragen van een nieuwe milieuvergunning worden de rapporten van de afgelopen vergunningsperiode alsmede een globale evaluatie aan het aanvraagdossier toegevoegd.

- 18 Gevaarlijke baggerspecie wordt zo geborgen en geregistreerd op de stortplaats voor gevaarlijke en niet-gevaarlijke baggerspecie dat deze ruimtelijk te traceren is per project of campagne waarbinnen deze specie aanvaard en verwerkt is.
19. Het slib afkomstig van de biologische waterzuiveringsinstallatie mag samen met de baggerspecie worden verwerkt tot filterkoeken, waarbij de bekomen "niet-gevaarlijke" filterkoeken op de deelzones voor niet-gevaarlijke afvalstoffen worden gestort en de bekomen "gevaarlijke" filterkoeken op de deelzones voor gevaarlijke afvalstoffen worden gestort.
20. Voor de lozing van transportwater gelden de volgende normen voor PFAS voor een periode tot einde van de lopende vergunningstermijn (23 april 2028).
 - PFBA: rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik
 - Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025 (ng/l). rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik

- Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren moet er dus gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluënten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601.
21. Voor de lozing van bedrijfsafvalwater met gevaarlijke stoffen via de waterzuiveringsinstallatie gelden de volgende normen inzake PFAS:
- PFBA: rapportagegrens vermeerderd met de achtergrondconcentratie gemeten aan de meetplaats kaai 601, afvalpark Lillopark, zijwaarts van Evonik (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028);
 - Overige PFAS-parameters zoals opgenomen in het WAC/IV/A/025: rapportagegrens (tot einde lopende vergunningstermijn 23 april 2028).
 - Om deze normtoetsing te kunnen uitvoeren, moet er dus gelijktijdig een staal genomen worden van de geloosde effluënten en de oppervlaktewaterkwaliteit ter hoogte van kaai 601.
22. De PFAS-parameters worden minstens maandelijks gemeten zowel voor als na de zuivering. Hierbij worden zowel de nominatief in de vergunning genoemde PFAS-verbindingen gemeten als alle andere PFAS-verbindingen die mogelijk in het afvalwater kunnen voorkomen.
23. Een tussentijdse terugkoppeling over de uitgevoerde metingen van PFAS, het afbouwprogramma, en een concreet plan van aanpak met het oog op het respecteren van de rapportagegrenzen en in het bijzonder voor PFBA zonder toepassing van het deltaprincipe, wordt 6 maandelijks bezorgd aan de Vlaamse Milieumaatschappij (Water-Lucht (industrie)), de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het Departement Omgeving en de afdeling Handhaving van het Departement Omgeving.
24. De overige gevaarlijke stoffen als vermeld in bijlage 2C bij titel II van het VLAREM mogen enkel geloosd worden als voor die stoffen in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit emissiegrenswaarden zijn vastgesteld conform artikel 2.3.6.1 of als de concentratie lager is dan de volgende toetsingswaarden:
1. het indelingscriterium, vermeld in de kolom « indelingscriterium GS (gevaarlijke stoffen) » van artikel 3 van bijlage 2.3.1 bij titel II van het VLAREM;
 2. de milieurisicogrens, als die hoger ligt dan de rapportagegrens, of de bepalingsgrens als de rapportagegrens ontbreekt, en als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt;
 3. de rapportagegrens, als een indelingscriterium, als vermeld in punt 1°, ontbreekt, en de milieurisicogrens, als vermeld in punt 2°, niet van toepassing is of ontbreekt;
 4. de bepalingsgrens, als de punten 1°, 2° en 3° niet van toepassing zijn of ontbreken.
- Met de milieurisicogrens wordt bedoeld: de concentratie beneden dewelke op lange termijn geen rechtstreekse of onrechtstreekse schadelijke effecten op mens of milieu te verwachten zijn.

Brussel, 02-01-2025

Vlaams minister van Omgeving en Landbouw

Jo BROUNS

U kan tegen deze beslissing een verzoekschrift tot vernietiging indienen bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

U heeft hiervoor een vervalt termijn van 45 dagen die ingaat de dag na de betekening van deze beslissing.

Het verzoekschrift moet per beveiligde zending worden ingediend. Dit betekent:

1. hetzij via het digitaal loket van de Vlaamse Bestuursrechtscolleges
<https://www.dbrc.be/digitaal-loket-van-de-vlaamse-bestuursrechtscolleges>

2. hetzij per aangetekende brief gericht aan:
Raad voor Vergunningsbetwistingen
p/a Dienst van de Bestuursrechtscolleges
Koning Albert II-laan 15 bus 130
1210 Brussel

3. hetzij door neerlegging ter griffie op het hierboven vermelde adres.
Marie-Elisabeth Belpairegebouw
Toren Noord (2de verdieping)
Simon Bolivarlaan 17
1000 Brussel

Als u voor een analoge indiening kiest (2. en 3.) moet:

- het verzoekschrift in vijfvoud worden ingediend, namelijk één origineel en vier afschriften (fotokopies of een digitale kopie);
- gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift, een afschrift van het verzoekschrift ter informatie aan de verwerende partij worden gestuurd (dit is de overheid die de beslissing genomen heeft).

Het verzoekschrift moet in ieder geval minstens de volgende gegevens bevatten:

- de naam, de hoedanigheid, de woonplaats of de zetel van de verzoekende partij, de gekozen woonplaats in België, een telefoonnummer en een e-mailadres;
- de naam en het adres van de verweerder;
- het voorwerp van het beroep of bezwaar;
- een uiteenzetting van de feiten en de ingeroepen middelen;
- een omschrijving van het belang van de verzoeker
- een inventaris van de overtuigingsstukken.

U bent een rolrecht verschuldigd van

- 200 euro bij het indienen van een verzoekschrift tot vernietiging;
- 100 euro bij het indienen van een verzoekschrift tot schorsing of tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid.

Gelijktijdig met de indiening van het verzoekschrift moet u het bewijs bezorgen dat een overschrijvingsopdracht is gegeven of dat een storting is uitgevoerd tot betaling van het rolrecht.

De procedure voor de Raad van Vergunningsbetwistingen wordt geregeld in het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse Bestuursrechtscolleges.

Meer uitleg vindt u op de website van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (<http://www.dbrc.be/vergunningsbetwistingen>)